

Nye løsninger fra bilprodusentene

Terje Moen
SINTEF

Først litt biologi...

Observasjon – syn – fokus

Balanseorgan

Hørsel

Sensorer i muskler/sener/ledd

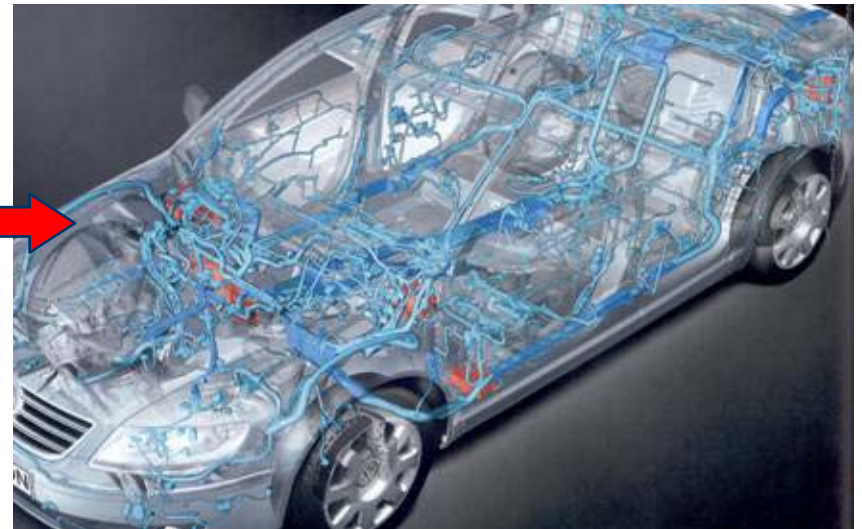
Situasjon analyse og beslutning

Koordinert reaksjon/ balanse, optimal stabilisering i forhold til sikkerhet og effektivitet

Justere kanttrykket for optimalt grep

Fra biologi til teknologi

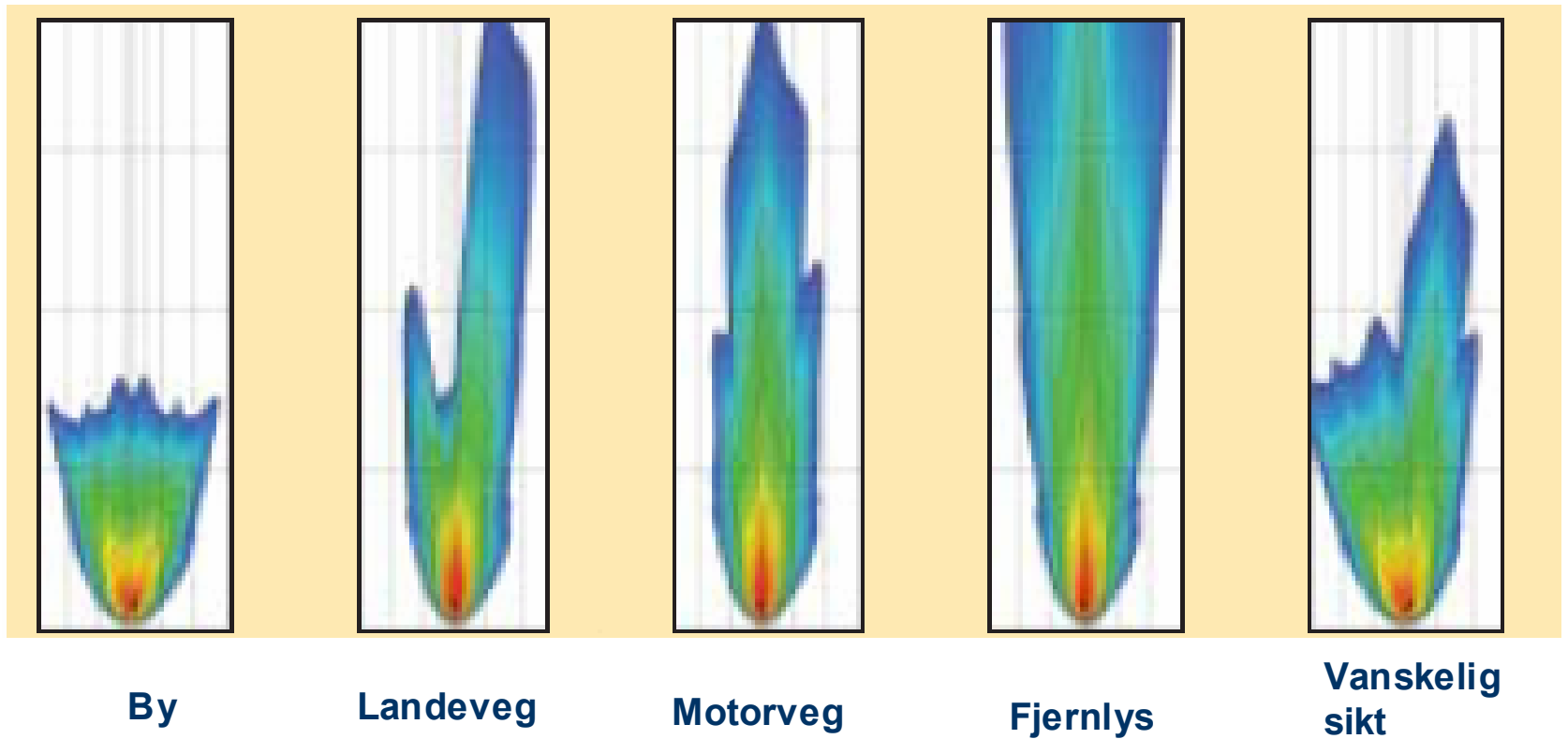

Billysets historie

Adaptive frontlys

5 forskjellige stillinger mot dagens 2

EU-prosjektet CLARESCO

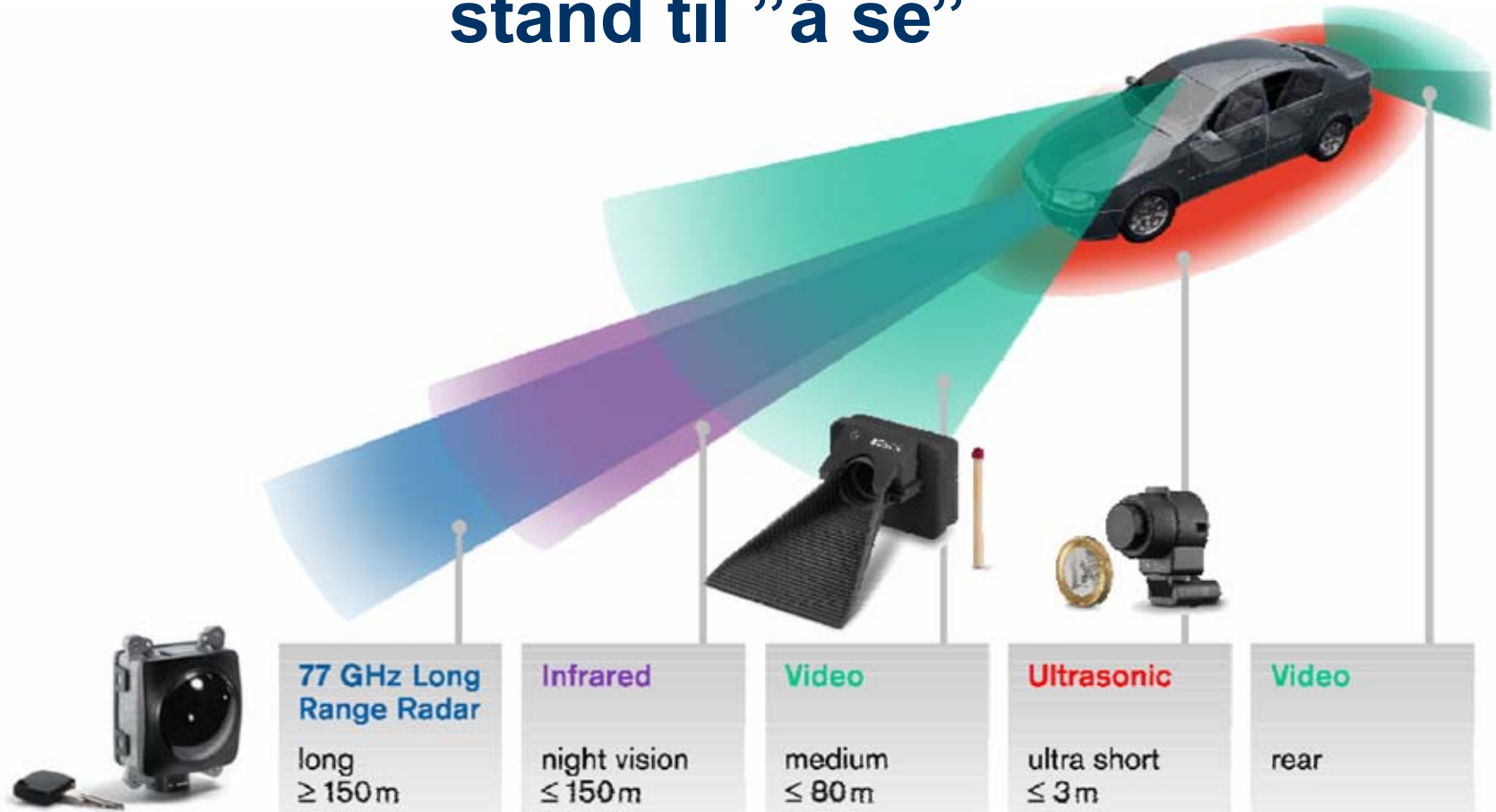
- Sikkerhetsvurdering av adaptive frontlys (Adaptive Front Lighting Systems, AFS)
- SINTEF gjorde en studie av AFS i NTNU/SINTEFs kjøresimulator.
- Spesiell fokus på kjøring på landeveg samt i by
- Partnere fra Frankrike, Tyskland, Hellas og England bla Hella, Renault og TRL
- Varighet 2002-2004

Ny teknologi hjelper føreren med "nattsyn" NightVision

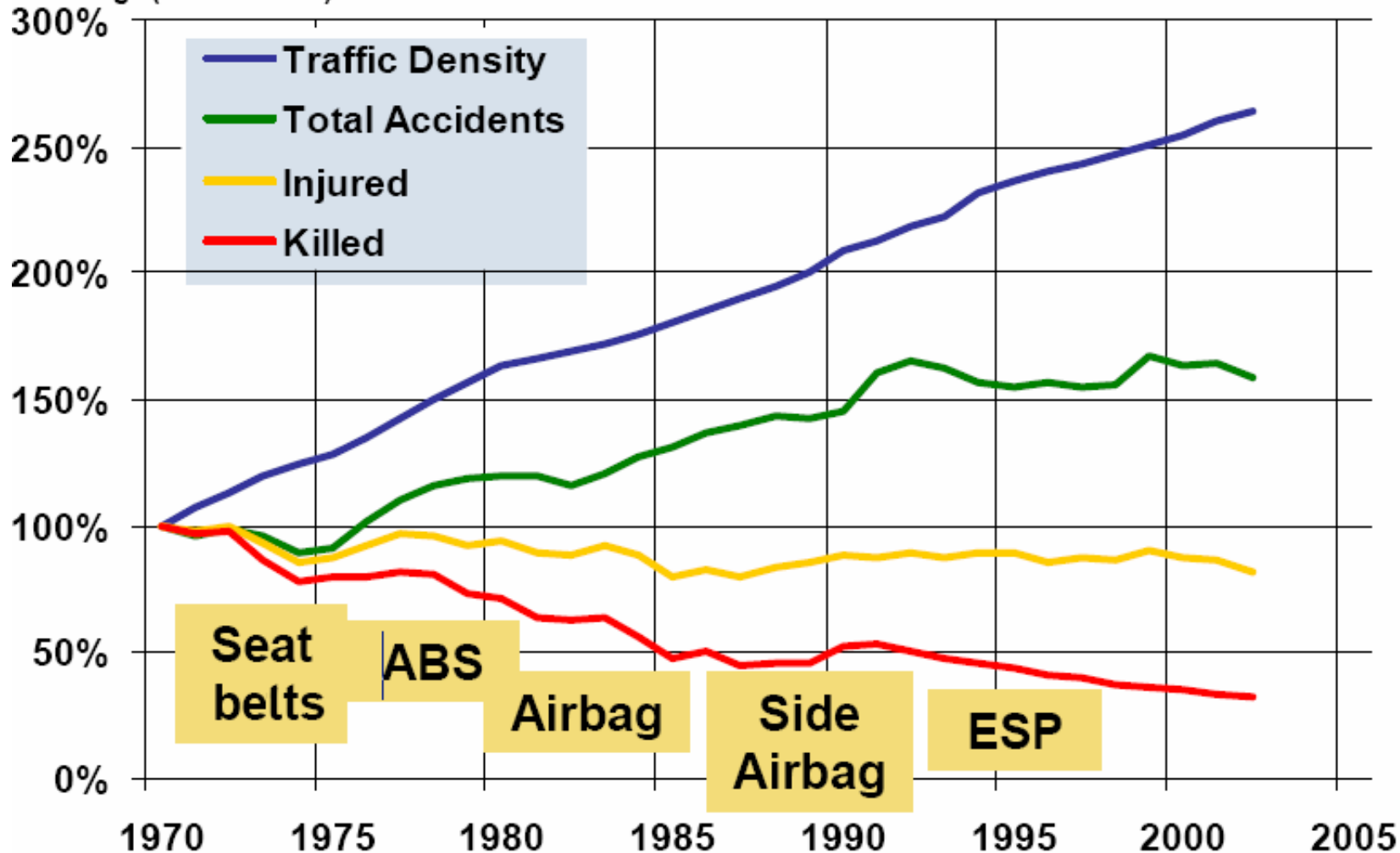

Nye sensorer gjør også kjøretøyet i stand til "å se"

Sikkerhetssystemer i bil har hatt stor betydning for trafikksikkerheten

% Change (1970 = 100%)

Fra ABS til ESP

Litt sensorer men mest programvare...

Hjulsensorer
(ABS & ESP)

Hydroaggregat
(ABS & ESP)

Rotasjons- og
Sideakselerasjonssensor
ESP

Rattvinkelsensor
ESP

Hvordan virker ESP? (1)

ESP analyserer:
- hva føreren ønsker

Rattets stilling
+ hjulenes hastighet
+ gasspedalens stilling
+ bremsetrykk

= Styreenheten registrer
førerens manøver

Hvordan virker ESP? (2)

ESP analyserer:

- hvordan bilen reagerer

Rotasjon omkring egen vertikal akse

+ side- og langskrefter
= Styreenheten beregner
bilens bevegelse

Styreenheten sammenligner bilens reaksjon/bevegelse og førerens ønske:

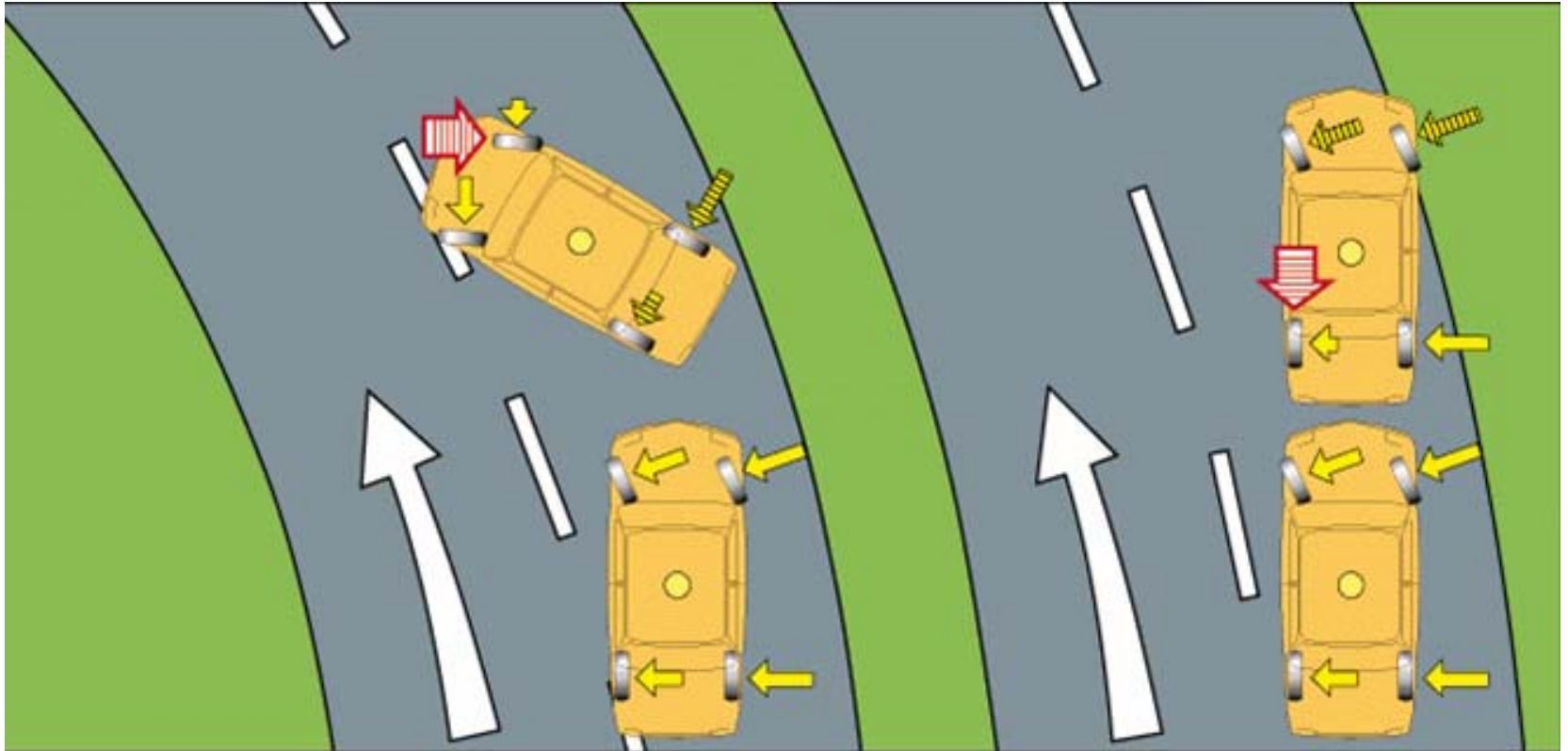
Avvik fra ønsket kurs beregnes og nødvendige inngrep gjøres

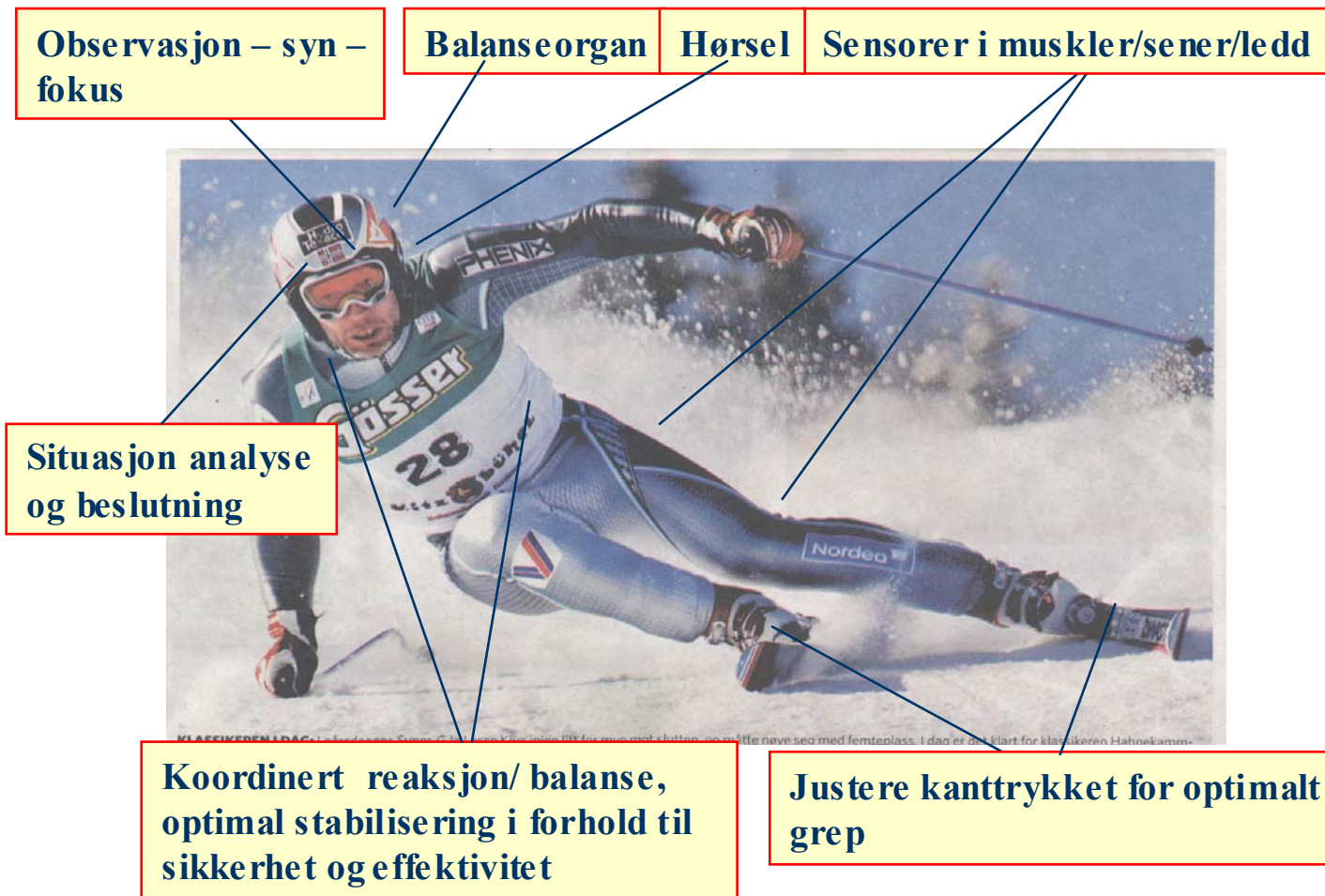
Hvordan virker ESP? (3)

Overstyring

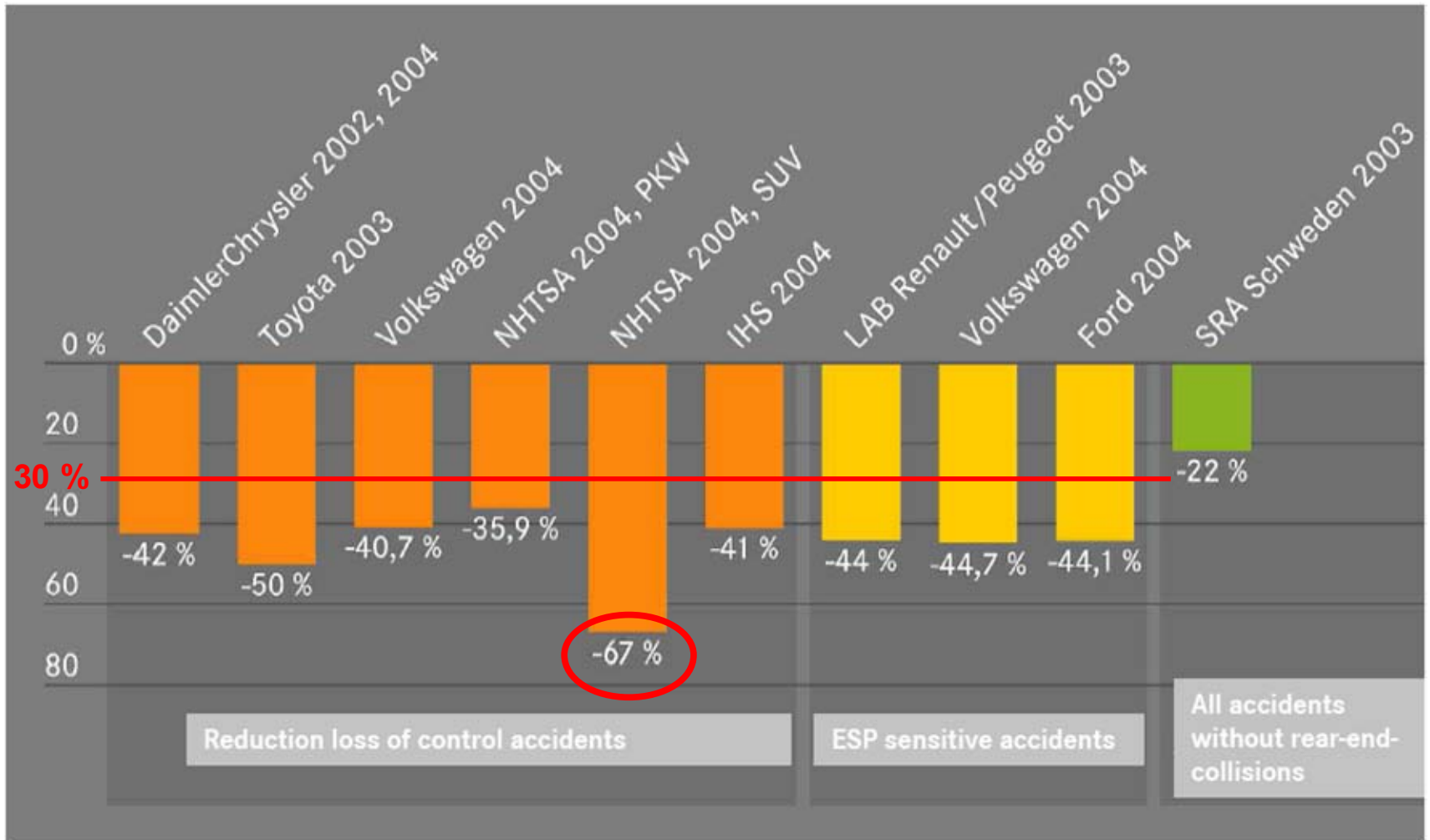
Understyring

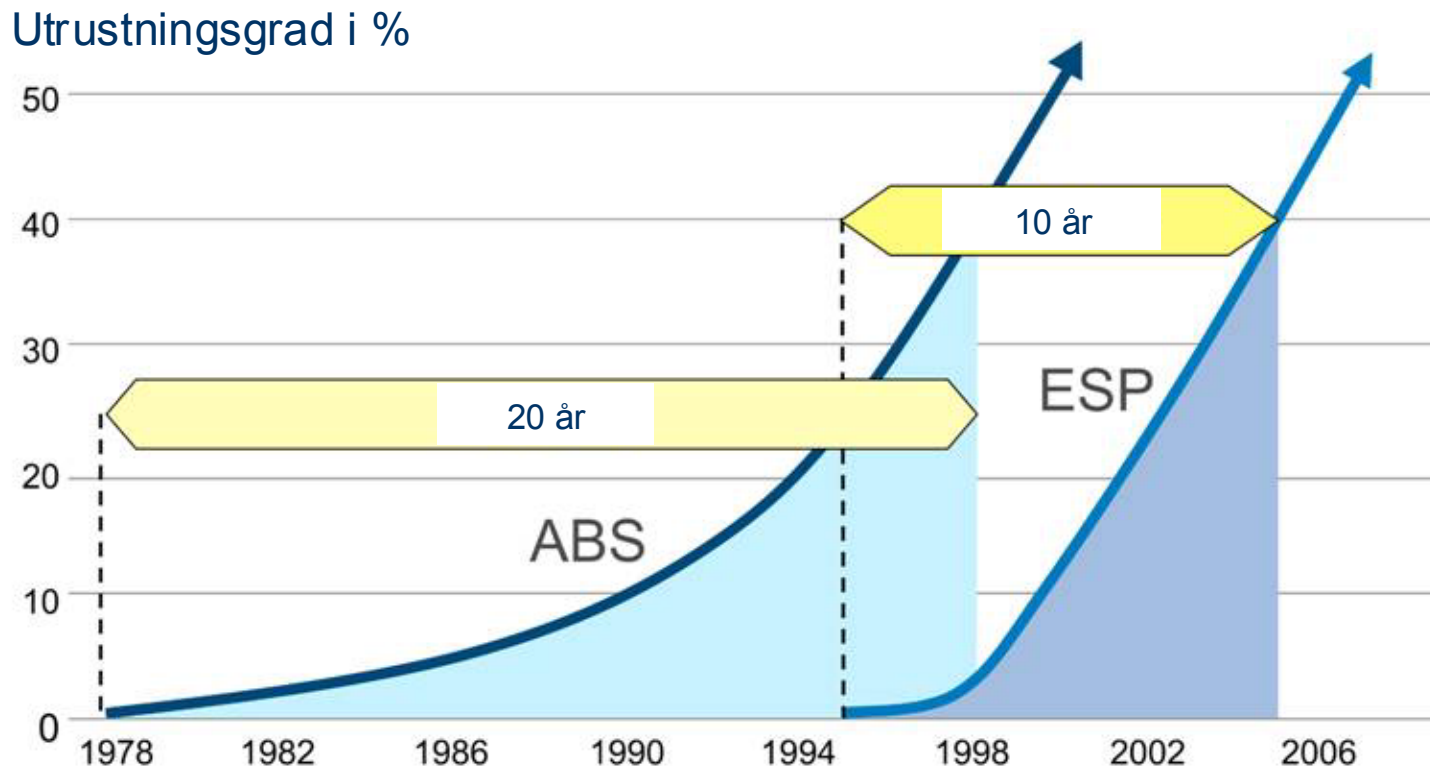
Apropos biologien...

ESPs bidrag til ulykkesreduksjon er **STORT!**

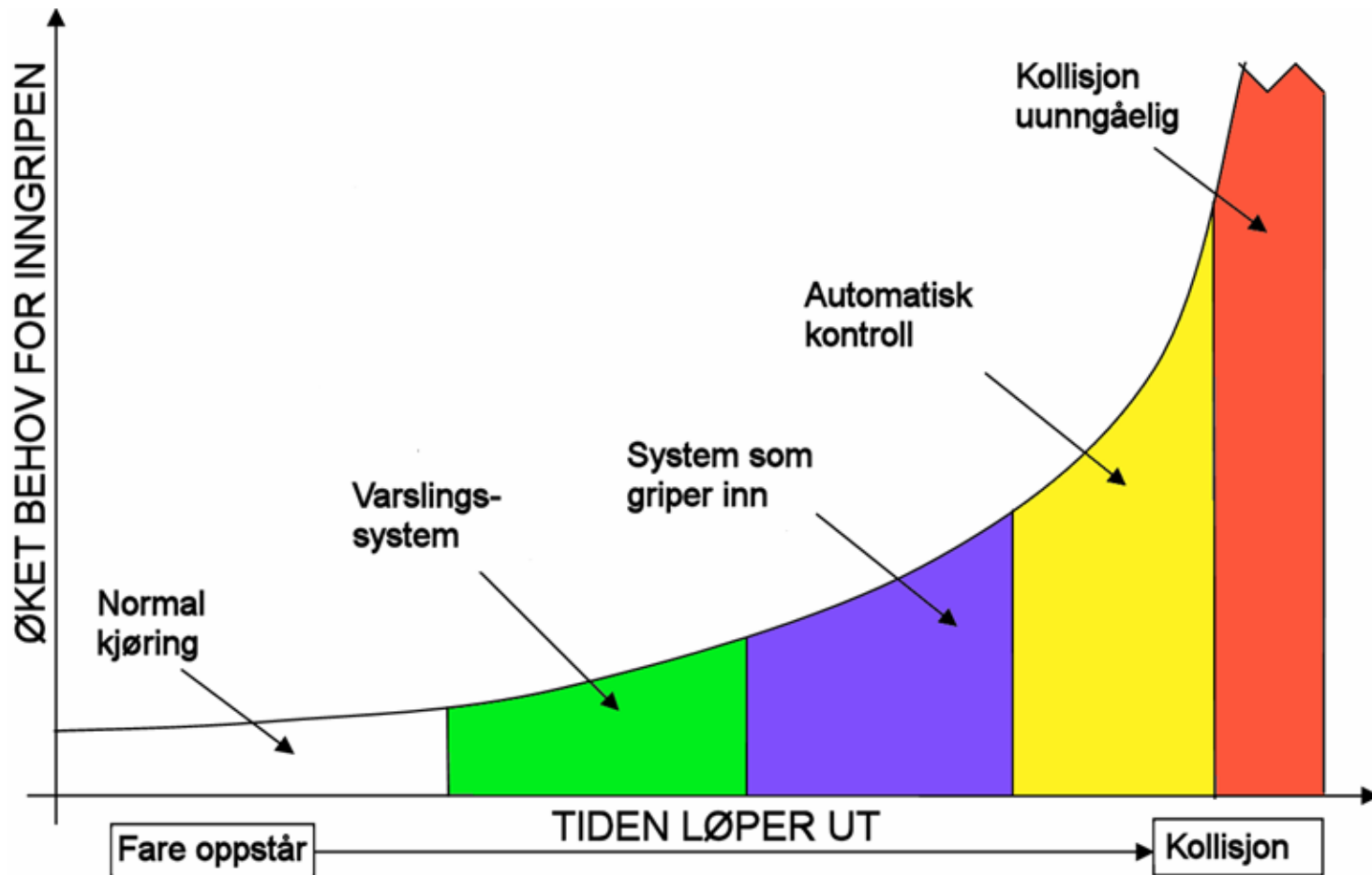
Innføring av **ESP** sammenlignet med **ABS**

Kilde: Bosch

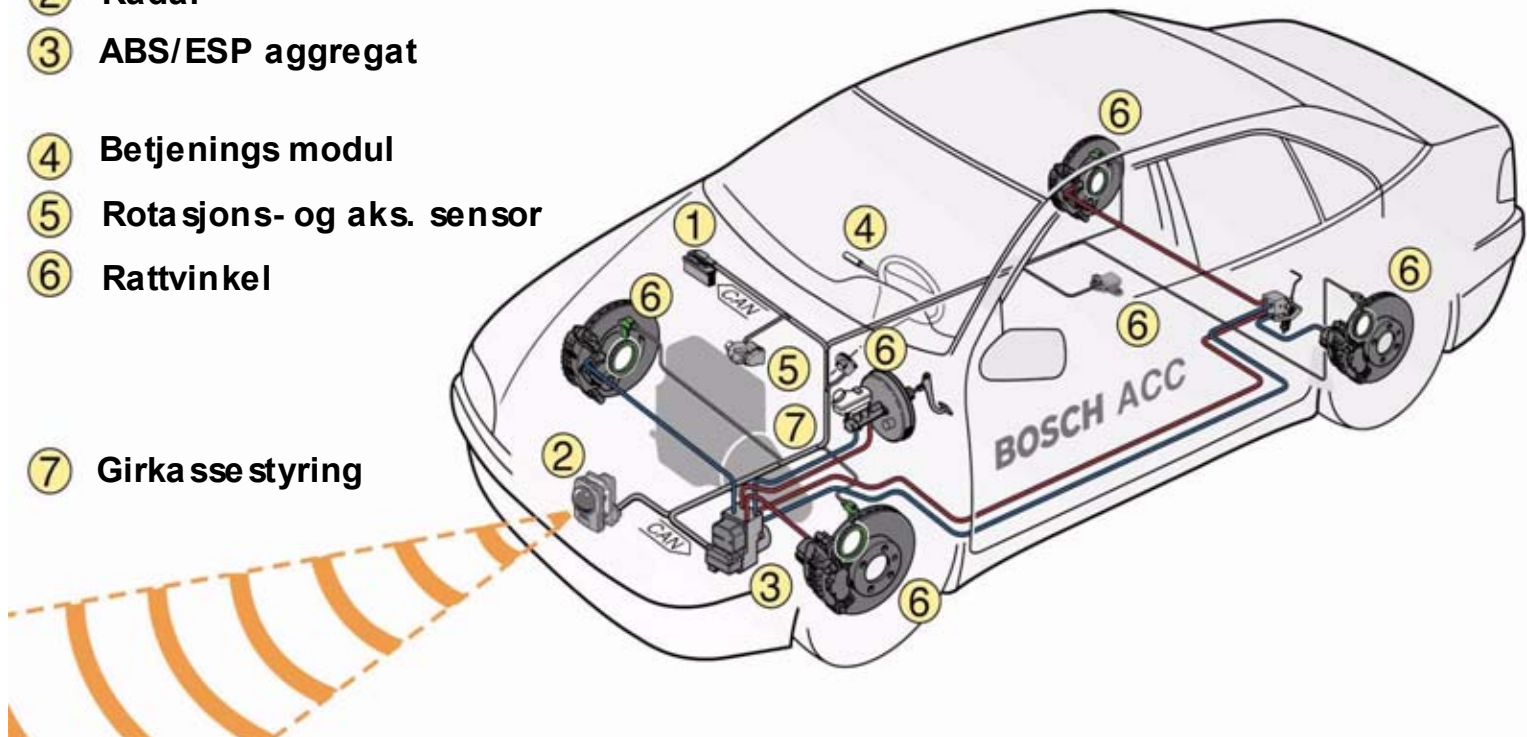
Tiltak:

Tid vs Intensitet diagram

Dersom man kombinerer ESP og vanlig cruise-kontroll med evnen til "å se", så får man ACC

- ① Motorstyring
- ② Radar
- ③ ABS/ESP aggregat
- ④ Betjenings modul
- ⑤ Rotasjons- og aks. sensor
- ⑥ Rattvinkel
- ⑦ Girkasse styring

SINTEF har forsket på ACC og ISA i kjøresimulator

- SINTEF har forsket på både ACC og ISA i EU-prosjektet STARDUST (2001-2003)
- Vår studie ble gjennomført i NTNU/SINTEFs kjøresimulator

Et par konklusjoner fra vår studie i simulatoren:

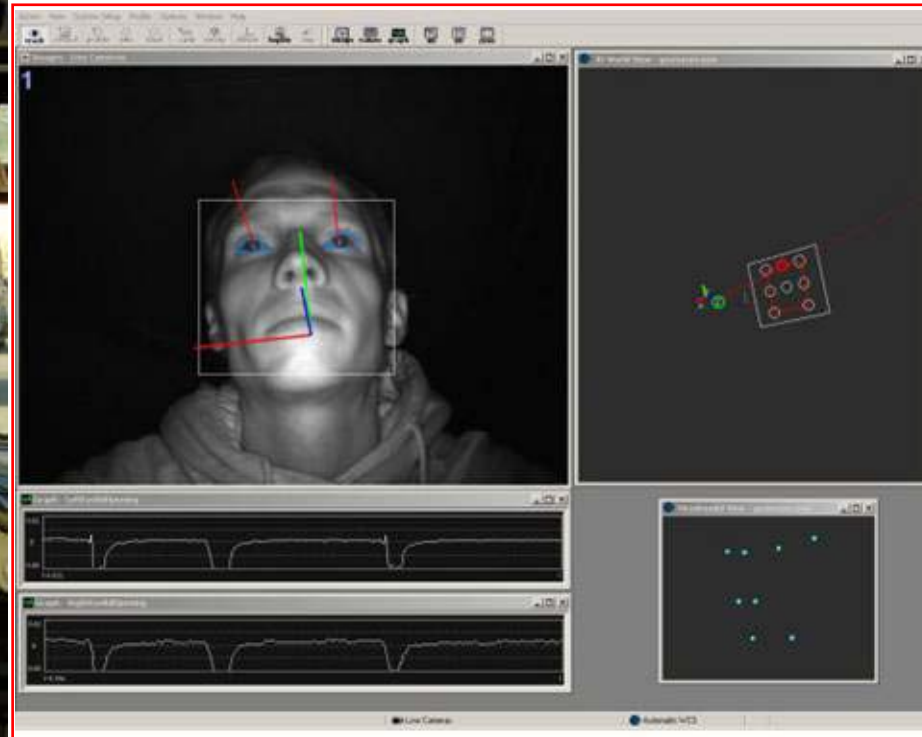
- Studien viste at nordmenn valgte en "ACC-avstand" til forankjørende på 3 sek. Dette i motsetning til forsøk utført av samarbeidspartnere i prosjektet som antydte en avstand på i underkant av 2 sek.
- Studien viste også at førere som først var skeptisk til ISA, ble mer positiv etter å ha prøvd det i praksis

**Kjøretøyet kan se for deg, men det
kan også se deg...**

Blikkpunktskamera i kjøretøy (2)

Smart Eye AntiSleep 1.0
prototype

Blikkpunktskamera i kjøretøy (1)

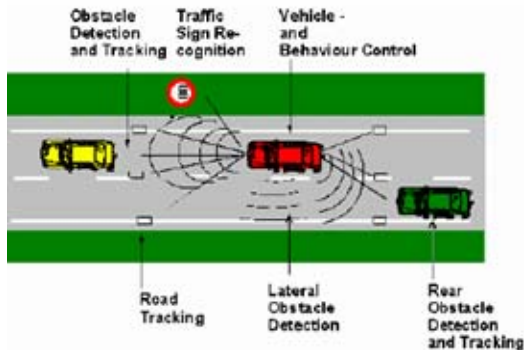
- Ved å benytte videokamera knyttet til en datamaskin, kan man analysere førerens blikkbruk og spesielt se på blinkefrekvensen
- Systemet kan overvåke føreren og vurdere om han er uoppmerksom
- Det vil også bli mulig å vurdere om føreren er i ferd med å bli trøtt
- Systemet vil kunne varsle føreren for å forhindre at farlige situasjoner oppstår
- Systemet vil også kunne brukes i tog og båt

Mer om fremtidens førerstøttesystemer...

Fremtiden er automatisk fører støtte og samvirkende systemer

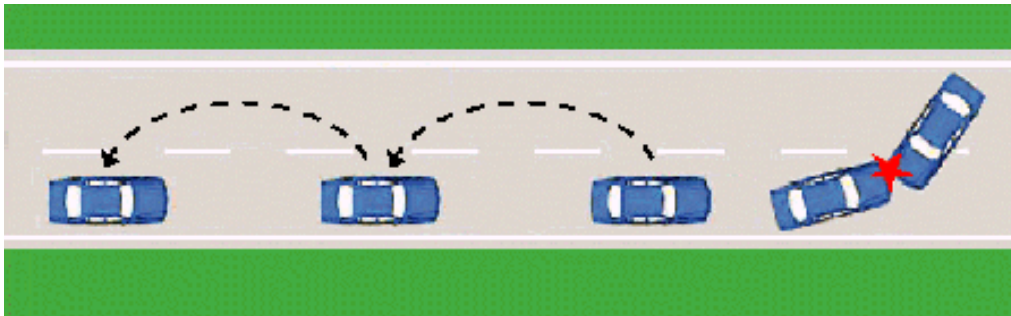
On-board systemer + bil-bil kommunikasjon + bil-infrastruktur kommunikasjon

E/E Arkitektur
Bus-systemer (f.eks. CAN-bus)
Digitale kart
Sensorer

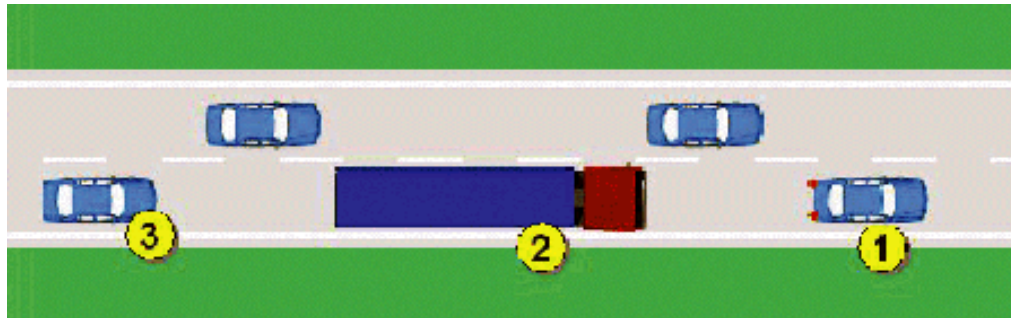
Komm.systemer
Frekvens
Protokoll

Komm.systemer
Frekvens
Protokol
Tjeneste
Ansvar
Kostnadsdeling

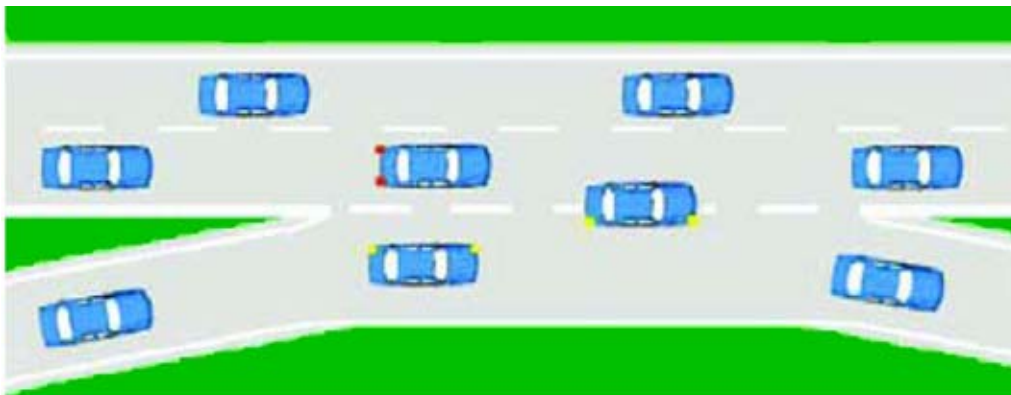
Behovet for samvirkende systemer

Varling om ulykke

Varling om bråbremsing

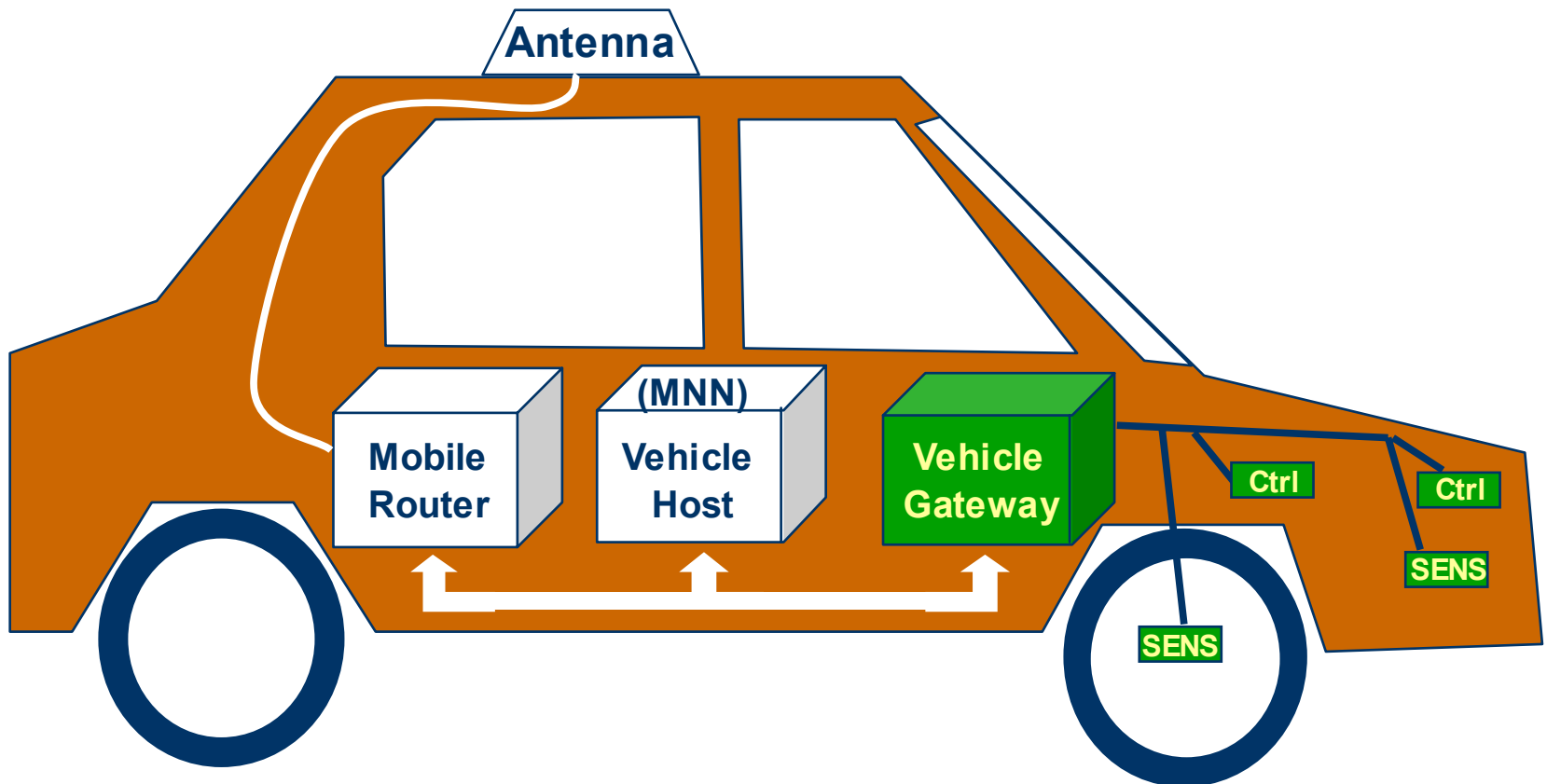
**Hjelp til feltskifte
Og fletting**

Samvirkende systemer

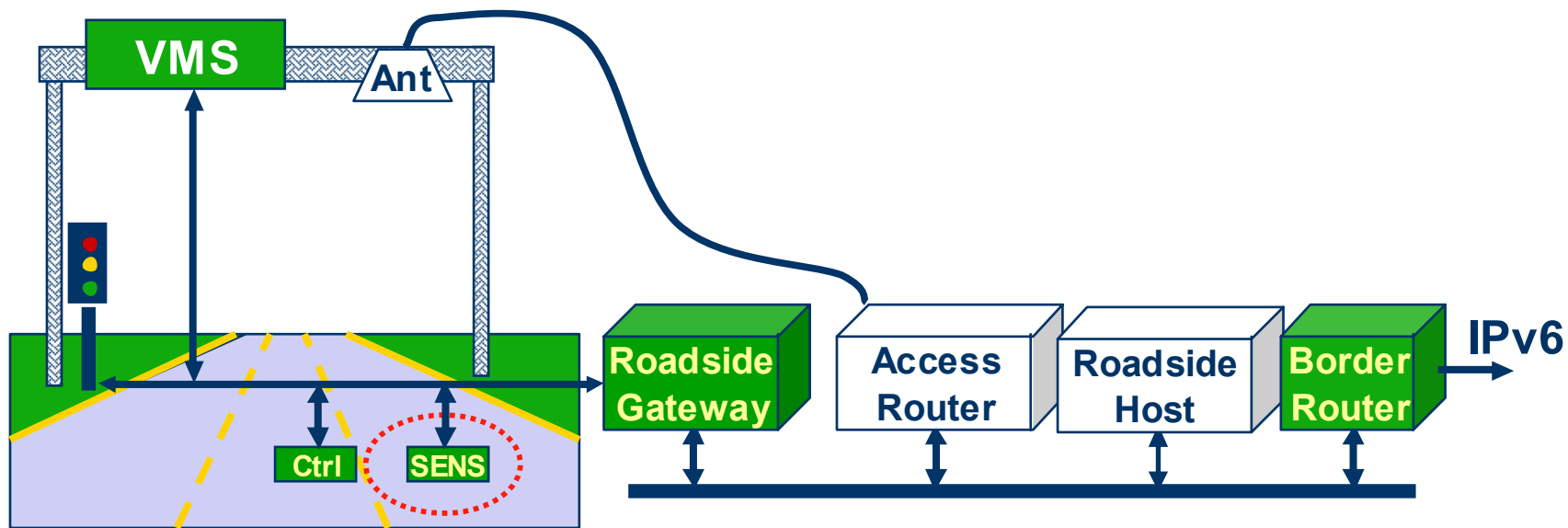
- Krever standardiserte grensesnitt mellom systemene
- Må være basert på internasjonale standarder
- Modulær oppbygging gir nye muligheter

Store muligheter for å bygge ennå bedre sikkerhetssystemer i bil

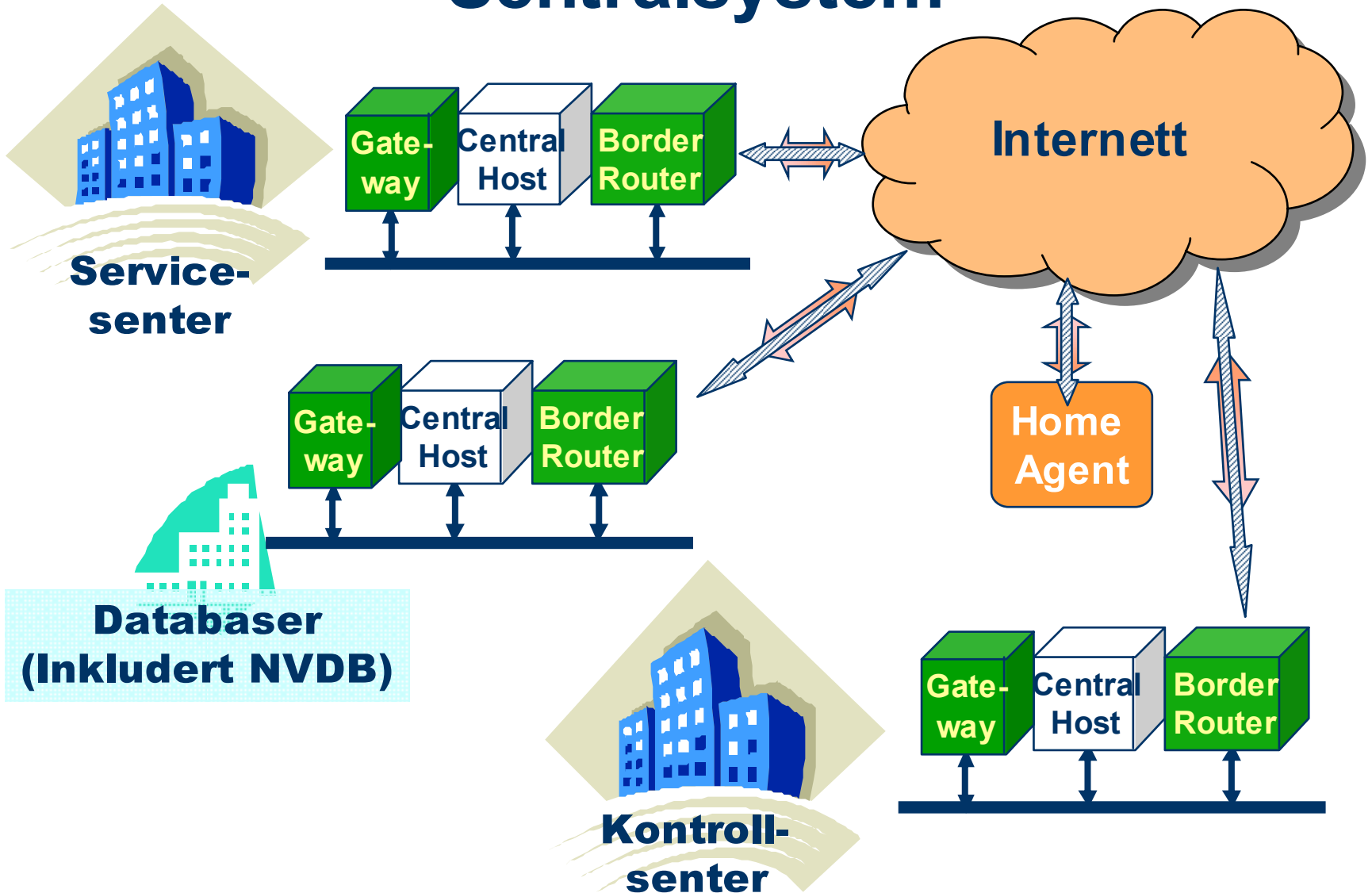
Utstyr i bilen

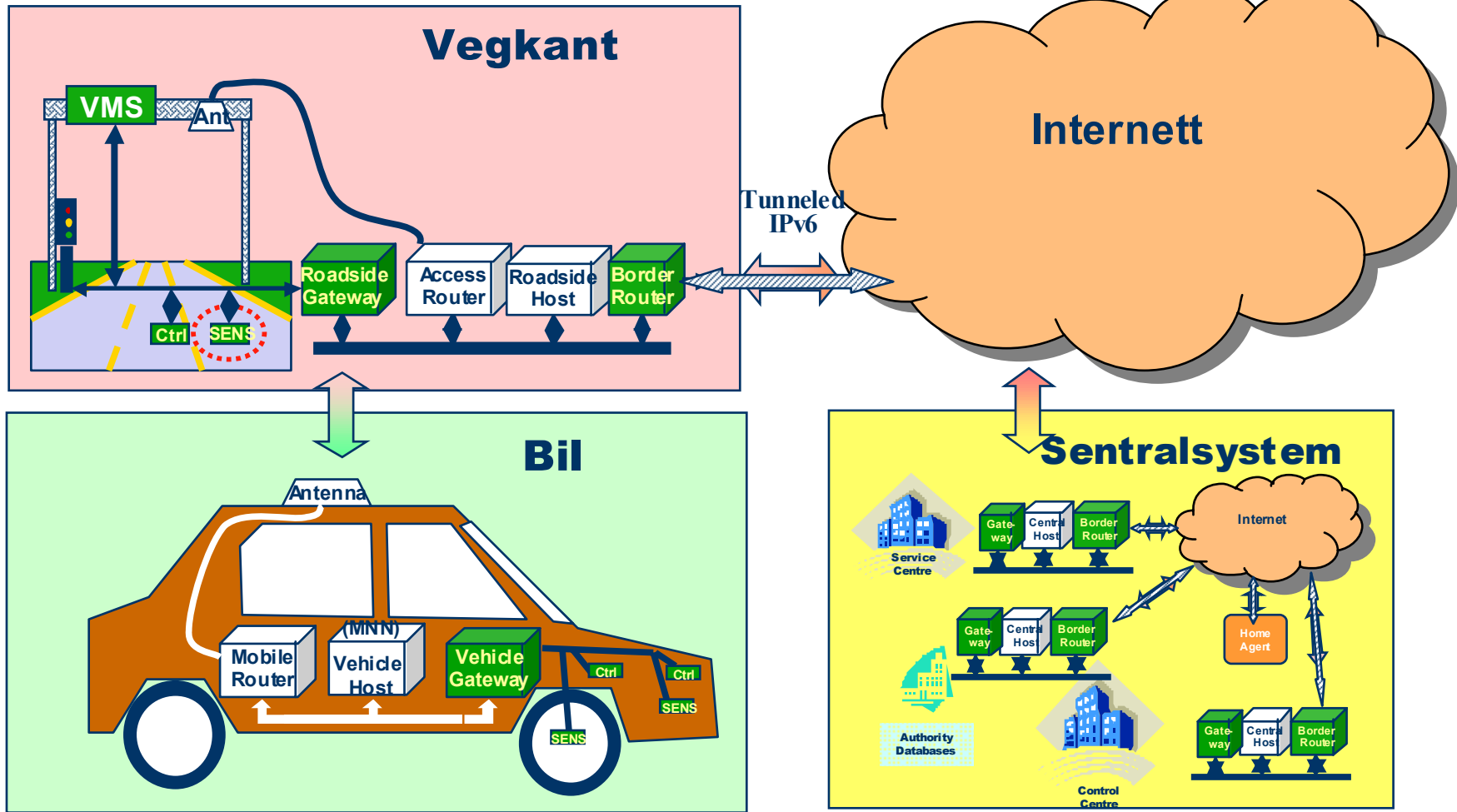
Vegkantutstyr

Sentralsystem

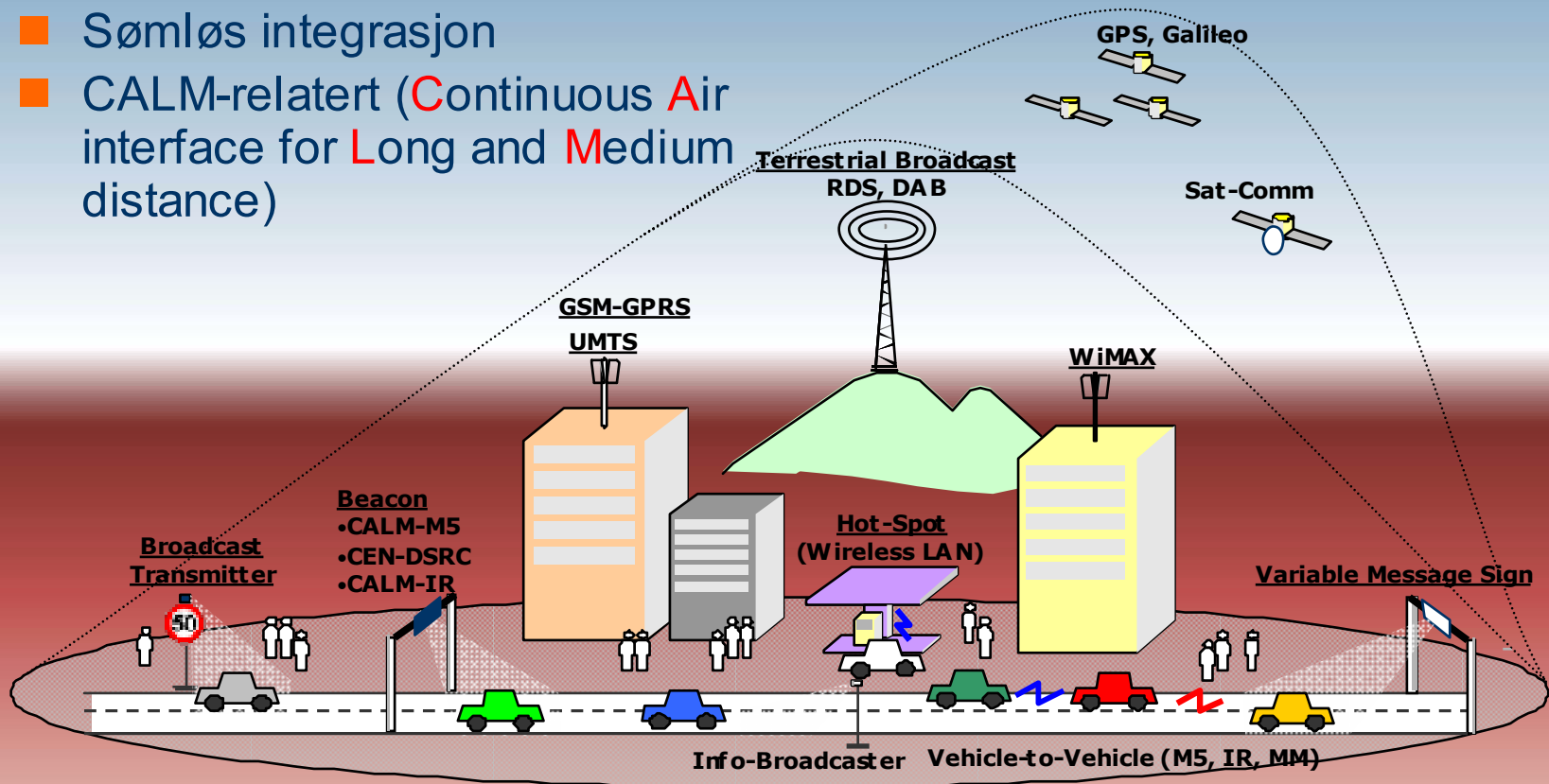

De tre systemene spiller sammen

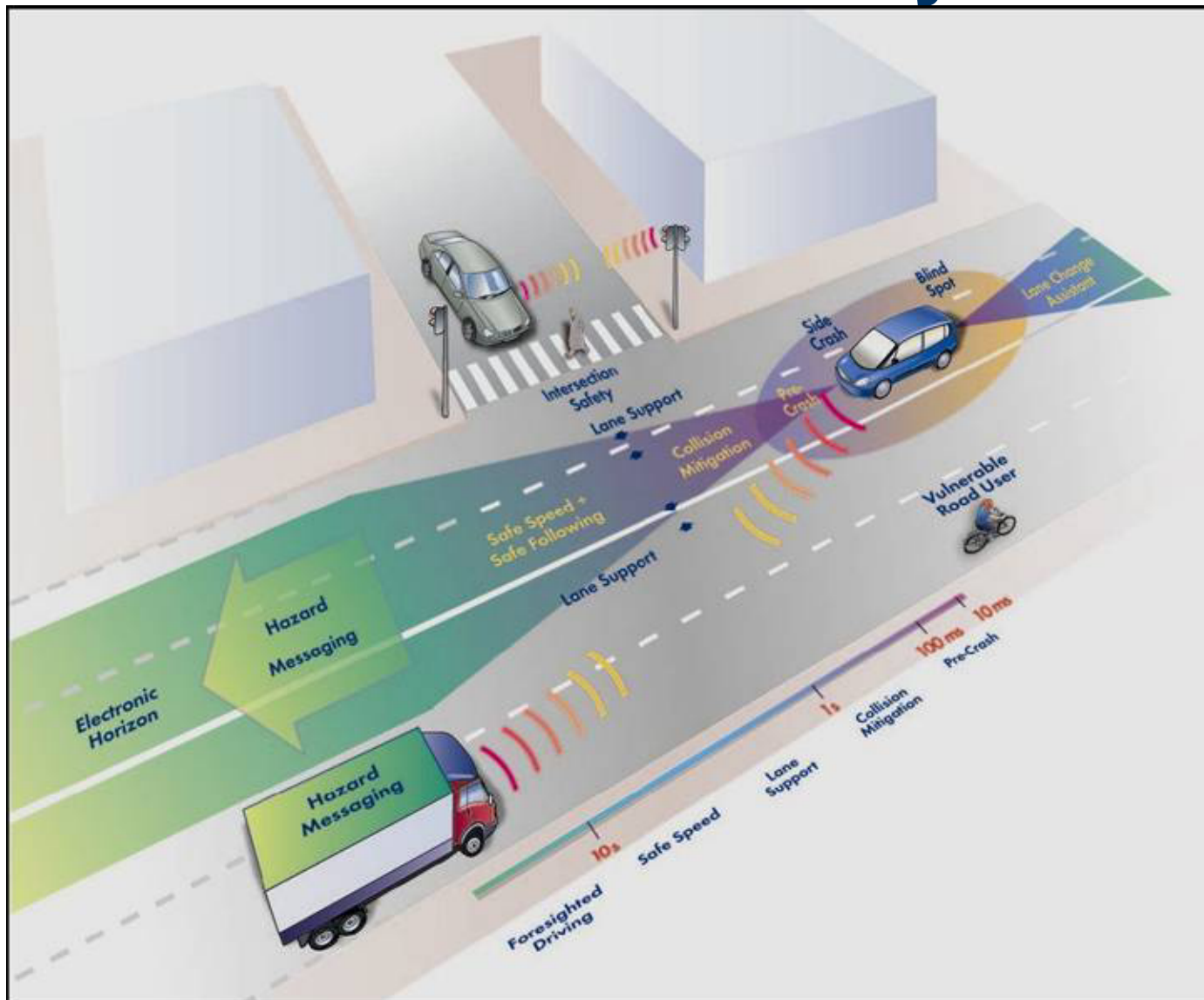

Fremtidens kommunikasjon

- Basert på internasjonale standarder (ISO TC204 and CEN TC278)
- Sømløs integrasjon
- CALM-relatert (Continuous Air interface for Long and Medium distance)

Fremtiden for sikkerhetssystemer i bil

Takk for meg!

terje.moen@sintef.no